

KESKKONNAAMET

KORRALDUS

16.04.2025 nr DM-130107-28

Harku X uuringuruumi geoloogilise uuringu loa nr L.MU/523796 andmine

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat, võttes aluseks maapõueseaduse § 26, § 32, § 35, haldusmenetluse seaduse § 61, Maa-ameti 13.12.2024 kirja nr 7-1/24/14599-3, Saue Vallavolikogu 30.12.2024 otsuse nr 51 ning AS Tariston 03.03.2025 esitatud parandustaotluse nr T-L.MU/1026408-3, otsustab Keskkonnaamet:

1.1. Anda AS-le Tariston (registrikood 10887843) Harku X uuringuruumi geoloogilise uuringu luba nr L.MU/523796 kehtivusajaga 5 aastat.

1.2. Lisada antavale uuringuloale järgmised täiendavad tingimused:

1.2.1. uuringu tegijal tuleb teavitada Maa- ja Ruumiametit (e-post maarium@maarium.ee), Voolu kinnisasja rentnikku Heinamaa OÜ-d (e-post romeek@garoldgrupp.ee) ning Voolu kinnisasja kasutajaid MTÜ-d Vääna Jahiselts (e-post hillar.hillar@gmail.com) ja Elering AS-i (e-post info@elering.ee) välitööde tegemisest vähemalt 10 kalendripäeva ette;

1.2.2. kui geoloogilise uuringu raames on vaja teha raiet, tuleb sellest teatada Maa- ja Ruumiametile ning sõlmida raadamise leping Riigimetsa Majandamise Keskusega;

1.2.3. tehnorajatiste kaitsevöönditesse puurauke ei rajata;

1.2.4. geoloogilise uuringu välitöid tohib läbi viia vaid tööpäeval, ajavahemikus kella 8:00-17:00, et vähendada häiringuid lähedal asuvatele elanikele;

1.2.5. kavandatud varude piir koostööstada Transpordiametiga enne varude kinnitamiseks esitamist Eesti Geoloogiateenistusele;

1.2.6. peale uurimistöode lõpetamist tee kaitsevöönd korrastada.

1.3. Avalikustada AS-le Tariston Harku X uuringuruumi uuringuloa nr L.MU/523796 andmine ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Käesolev korraldus on uuringuloa nr L.MU/523796 lahutamatu osa. Uuringuluba nr L.MU/523796 on kättesaadav keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS.

2. ASJAOLUD

2.1. AS Tariston (registrikood 10887843, aadress Toompuiestee 35, Põhja-Tallinna linnaosa, Tallinn; edaspidi ka *taotleja*) esitas 04.11.2024 Keskkonnaametile Harku X uuringuruumi geoloogilise uuringu loa (*uuringuloa*) taotluse, mis on registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS (*KOTKAS*) 04.11.2024 menetluse nr M-130107 juurde. Kohaliku omavalitsuse üksuse seatud tingimusest lähtuvalt korrigeeris taotleja uuringuruumi koordinaate ja pindala ning esitas parandustaotluse 03.03.2025 (registreeritud numbriga DM-130107-19), mis on võetud loa andmise aluseks.

Keskkonnaamet algatas 15.01.2025 korraldusega nr DM-130605-3 Harku X/XI uuringuruumi enampakkumise (edaspidi *enampakkumine*) ja viis läbi keskkonnaministri 19.07.2017 määruse nr 23 „Geoloogilise uuringu loa ja maavara kaevandamise loa saamise õiguse enampakkumise ning põlevkivi kaevandamise aastamäära osa ja tagantjärele kaevandatava põlevkivi koguse kaevandamise õiguse enampakkumisel müümise täpsustatud nõuded ning kord ja enampakkumise alghind“ § 5 kohase kirjaliku enampakkumise. Pakkumuse esitasid AS Tariston ja Aktsiaselts Harku Karjäär, enampakkumise võitjaks tunnistati AS Tariston. Enampakkumine tunnistati edukaks ja tulemused kinnitati Keskkonnaameti 04.02.2025 korraldusega nr DM-130605-7.

Taotletav Harku X uuringuruum asub Harju maakonnas Saue vallas Hüüru külas riigile kuuluvatel kinnistutel Karjääri (katastritunnus 72701:001:1319, registriosa nr 4123950) ja Voolu (katastritunnus 72701:001:0112, registriosa nr 10306302), mille riigivara valitseja on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ja volitatud asutus Maa- ja Ruumiamet.

Taotletava Harku X uuringuruumi teenindusala pindala on 4,53 ha. Tegemist on tarbevaru (lubjakivi) uuringuga, mille käigus kavandatakse rajada kuni 10 puurauku sügavusega kuni 20 m. Hüdrogeoloogilised katsetööd hõlmavad veetasemete mõõtmist ning katsepumpamist; muud sihtotstarbelised tööd: lubjakivi keemiline analüüs, purunemiskindluse ja külmakindluse määramine, uuringuruumi teenindusala topograafiline mõõdistamine.

Taotletava uuringuruumi teenindusala kattub osaliselt Harku lubjakivimaardla (registrikaardi nr 161) ehituslubjakivi aktiivse reservvaru 35 plokiga, piirnedes põhja ja idaservas Harku VI lubjakivikarjääri (luba nr HARM-145; loa omaja Aktsiaselts Harku Karjäär; kehtib kuni 03.09.2032) mäeeraldise ja teenindusmaaga ja Harku IV lubjakivikarjääri (luba nr KMIN-096; loa omaja Aktsiaselts Harku Karjäär; kehtib kuni 19.05.2031) mäeeraldise ja selle teenindusmaaga. Kagu suunast piirneb taotletav uuringuruum Keskkonnaametis menetluses (M-117855) oleva taotletava Harku IV lubjakivikarjääri mäeeraldise ja selle teenindusmaaga (luba nr KMIN-096, taotleja Aktsiaselts Harku Karjäär).

Taotletava uuringuruumi teenindusala kattub üldgeoloogilise uurimistöö Harjumaa maavarade teemaplaneeringu uuringuruumi teenindusalaga (loa nr YGUL/519590; loa omaja Eesti Geoloogiateenistus; kehtiv kuni 06.09.2026).

Taotletava uuringuruumi teenindusala lääneservast ca 11 m kaugusele jääb Harku-Rannamõisa riigitee nr 11191 äärmise sõiduraja välimine serv, uuringuruumi teenindusala kattub tee kaitsevööndiga ca 19 m ulatuses. Seletuskirjas on selgitatud, et maantee kaitsevööndisse

uuringupunkte ei rajata ning hilisem aktiivse tarbevaru arvele võtmine kooskõlastatakse Transpordiametiga.

Taotletava Harku X uuringuruumi lõunaservast kuni 2 m kaugusel asub Elering AS-le kuuluva Harku – Veskimetsa (väline tunnus L011) kõrgepinge elektriõhuliini 35-110 kV kaitsevöönd, mille suurus on mõlemal pool liini telge 25 meetrit. Selle elektriliini kõrval, taotletavast Harku X uuringuruumist ca 32 m kaugusele lõunasse jääb Elering AS-le kuuluv Harku – Kadaka kõrgepinge elektriõhuliin 35-110 kV (väline tunnus L012) kaitsevöönd, mille ulatus on samuti 25 meetrit. Harku X uuringuruumist ca 2-3 m kaugusel lääne suunas kulgeb kolm AS-le Nordic Energy Link kuuluvat Estlink 1 elektrimaakaabelliini, mille välised tunnused on ESTLINK 1, 400588670 ja 400588671. Nende kaitsevööndi ulatus on 1 meeter. Taotletavast Harku X uuringuruumi piirist ca 9 ja 20 m kaugusel lääne suunas kulgevad kaks Telia Eesti AS-le kuuluvat sideehitist maismaal, mille välised tunnused on vastavalt 53178087 ja 148684923. Nende kaitsevööndi ulatus on 1 meeter.

Karjääri ja Voolu katastriüksuste alale on kavandatud perspektiivne tee. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (*MKM*) on Maa- ja Ruumiametile kaardirakenduse „Ministeeriumite huvid“ kaudu andnud Karjääri ja Voolu katastriüksuste alal teada huvist nimetusega „T11 Tallinna ringtee ja T11390 Tallinn-Rannamõisa-Kloogaranna maanteede ühendustee eelprojekt“ (Juuliku-Tabasalu trassikoridor).

Taotletava uuringuruumi teenindusalaga kattuvale alale on Aktsiaselts Harku Karjäär esitanud 2021. a Maa-ametile uuringuaruande Harku lubjakivimaardla ehituslubjakivi reservvaru osaliselt kaevandatavaks ja kasutatavaks tunnistamise ettepanekuga. Uuringuloa andmise seisuga ei olnud registrikande muudatust teadaolevalt tehtud.

Uuringuloa taotlust on kontrollinud maavarade registri vastutav töötaja (Maa-ameti 13.11.2024 kiri nr 9-3/24/13614-2 ja Eesti Geoloogiateenistuse 27.02.2025 kiri nr 13-1/25-358).

Riigilõivuseaduse § 136¹ lõike 1 kohaselt on riigilõiv 1060 eurot tasutud 04.11.2024.

Harku X uuringuruumi teenindusala piiresse ei jää Natura 2000 võrgustiku alasid ega muid kaitstavaid loodusobjekte. Lähimad kaitsealad on Harku mõisa park (EELIS kood KLO1200583, asub ca 1 km kaugusel) ja Vääna-Posti loodusala (EELIS kood RAH0000660, asub ca 3,7 km kaugusel).

Harku X uuringuruumi teenindusala piiresse ei jää kultuurimälestisi (muinsuskaitse- ega pärandkultuuri objekte). Lähimad pärandkultuuri objektid Harku vallamaja ja Harku kool (registreerimisnumbrid vastavalt 727:VAL:001 ja 727:KOO:002) jäävad ca 350 m kaugusele.

2.2. Maapõuseaduse (*MaaPS*) § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse uuringuloa andmise ja muutmise menetlusele haldusmenetluse seaduse (*HMS*) avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi.

MaaPS § 30 lõike 2 alusel avaldas Keskkonnaamet uuringuloa taotluse menetluse algatamise

teate 21.11.2024 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ning teavitas avatud menetluse algatamisest menetlusosalisi 21.11.2024 kirjaga nr DM-130107-4. Kuni uuringuloe andmise või andmisest keeldumise otsuse tegemiseni on igaühel õigus esitada Keskkonnaametile taotluse kohta põhjendatud ettepanekuid ja vastuväiteid. Avalikustamise käigus avaldati soovi edasiste teavituste saamiseks (kirjad registreeritud KOTKAS-s 05.12.2024 numbriga DM-130107-7 ja 20.12.2024 numbriga DM-130107-12).

Avalikustamise käigus laekus ka Aktsiaseltsi Harku Karjäär arvamus 12.12.2024 kirjaga nr 71 (registreeritud KOTKAS-s 16.12.2024 numbriga DM-130107-9). Kirjas märgiti, et 2021. aastal on esitatud Maa-ametile taotletava uuringuruumi teenindusalaga kattuvale alale uuringuaruanne reservvaru osaliselt kaevandatavaks ja kasutatavaks tunnistamise ettepanekuga ning küsiti, kas uuringuloe taotluse esitamist käsitletakse uuringuaruande tagastamise ja menetluse lõppemisena ning millised sätted on MaaPS-s sellise menetluse lõpetamise kohta.

Keskkonnaamet selgitas 19.12.2024 vastuskirjas nr DM-130107-11, et maavara reservvaru kaevandatavaks ja kasutatavaks tunnistamise üle otsustab valdkonna eest vastutav minister või maavarade registri vastutav töötaja (MaaPS § 24). Seetõttu ei saa Keskkonnaamet otsustada reservvaru kaevandatavaks ja kasutatavaks tunnistamist. Uuringuloe andmisest keeldumise alused on sätestatud MaaPS §-s 35.

Lisaks leidis Aktsiaselts Harku Karjäär, et täiendavad geoloogilised uuringud tunduvad bürokraatlikud ja ebaotstarbekad ning loovad ebaausa olukorra, mistõttu Harku X uuringuloe taotluse menetlus antud olukorras on ebaõiglane ja tuleb lõpetada.

Keskkonnaamet selgitas, et uuringuloe taotluse esitamise õigus on igaühel ning menetluse käigus selgub loa andmise võimalikkus. Kirjale vastamise hetkeks ei olnud esinenud alust Harku X uuringuruumi uuringuloe taotluse menetluse lõpetamiseks või loa andmisest keeldumiseks.

Aktsiaselts Harku Karjäär esitas Keskkonnaametile ka konkureeriva taotluse Harku XI uuringuruumi uuringuloe saamiseks, kuid enampakkumise võitjaks osutus AS Tariston.

MaaPS § 27 lõike 3 kohaselt palus Keskkonnaamet 22.11.2024 kirjaga nr DM-130107-6 riigivara valitseja volitatud asutuse Maa-ameti nõusolekut katastriüksuste Karjääri (katastritunnus 72701:001:1319) ja Voolu (katastritunnus 72701:001:0112) kasutamiseks geoloogilise uuringu tegemise eesmärgil.

Maa-amet nõustus 13.12.2024 kirjaga nr 7-1/24/14599-3 (registreeritud KOTKAS-s 19.12.2024 numbriga DM-130107-10) uuringute tegemisega järgmistel tingimustel:

1. *uuringu tegijal tuleb teavitada Maa-ametit (e-post maaamet@maaamet.ee), Voolu kinnisasja rentnikku Heinamaa OÜ-d (e-post romeek@garoldgrupp.ee) ning Voolu kinnisasja kasutajaid MTÜ-d Vääna Jahiselts (e-post hillar.hillar@gmail.com) ja Elering AS-i (e-post info@elering.ee) välitööde tegemisest vähemalt 10 kalendripäeva ette;*
2. *kui geoloogilise uuringu raames on vaja teha raiet, tuleb sellest teatada Maa-ametile ning sõlmida raadamise leping Riigimetsa Majandamise Keskusega;*

3. *tehnorajatiste kaitsevöönditesse puurauke ei rajata.*

Kõik eelpool nimetatud tingimused kantakse uuringuloo täiendavateks tingimusteks.

MaaPS § 27 lõike 7 kohaselt saadab loa andja uuringuloo taotluse arvamuse andmiseks taotletava uuringuruumi asukoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Avatud menetluse algatamise teade ja taotlus on edastatud Saue Vallavalitsusele 21.11.2024 kirjaga nr DM-130107-5, milles määrati taotlusele arvamuse andmise tähtjaks 22.01.2025. Saue Vallavolikogu nõustus 30.12.2024 otsusega nr 51 (registreeritud KOTKAS-s 15.01.2025 numbriga DM-130107-13) uuringuloo andmisega tingimustel, et uuringuala vähendatakse Harku-Veskimetsa (id 7318341) elektripaigaldise kaitsevööndi põhjapoolse piirini ja et geoloogilise uuringu välitöid tohib läbi viia vaid tööpäeval, ajavahemikus kella 8:00-17:00, et vähendada häiringuid lähedal asuvatele elanikele.

Keskkonnaamet edastas 12.02.2025 kirjaga nr DM-130107-14 Saue Vallavolikogu 30.12.2024 otsuse nr 51 tutvumiseks ja arvamuse avaldamiseks AS-le Tariston, kes teatas 19.02.2025 kirjaga (registreeritud KOTKAS-s 19.02.2025 numbriga DM-130107-16), et on sellega tutvunud ning nõustub otsuses toodud tingimustega.

Kuivõrd Saue Vallavolikogu esitas loa andmisega nõustumisel tingimuse, mille kohaselt tuleb uuringuruumi teenindusala vähendada Harku-Veskimetsa (id 7318341) elektripaigaldise kaitsevööndi põhjapoolse piirini, esitas AS Tariston vastavalt korrigeeritud taotluse 03.03.2025.

2.3. Vastavalt HMS § 49 lõigetele 1 ja 3 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist taotluse esitajale ja huvitatud isikutele, kelle õigusi võib avatud menetluse korras antav haldusakt puudutada, võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Keskkonnaamet küsis AS-lt Tariston 05.03.2025 kirjaga nr DM-130107-20 arvamust või vastuväiteid uuringuloo andmise korralduse ja uuringuloo eelnõule kahe nädala jooksul kirja saatmisest. AS Tariston teatas 19.03.2025 kirjaga (registreeritud KOTKAS-s 20.03.2025 numbriga DM-130107-23), et ettepanekud eelnõule puuduvad ning palus luba välja anda.

MaaPS § 30 lõike 5 alusel pani Keskkonnaamet haldusakti eelnõu koos seletuskirja ja taotlusele lisatud ning menetluse käigus haldusorganile esitatud või tema poolt koostatud muude asjasse puutuvate oluliste dokumentidega avalikkusele tutvumiseks välja 06.03.2025 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, ettepanekute ja vastuväidete esitamise tähtjaks kaks nädalat teate avaldamisest alates. Lisaks teavitati asjast huvitatud isikuid sh Saue Vallavalitsust 05.03.2025 kirjaga nr DM-130107-20, määrates eelnõude kohta arvamuste esitamise tähtjaks hiljemalt 20.03.2025.

Määratud tähtjaks laekusid küsimused ja ettepanekud Transpordiametilt ja Aktsiaseltsilt Harku Karjäär (registreeritud KOTKAS-s vastavalt 20.03.2025 numbriga DM-130107-22 ja DM-130107-24). Järgnevalt on toodud Keskkonnaameti selgitused Transpordiameti ja Aktsiaseltsi Harku Karjäär arvamustele ning ettepanekutele.

Transpordiamet on 19.03.2025 kirjas nr 7.1-7/25/19923-3 märkinud, et neid ei ole AS-i Tariston taotletava Harku X uuringuruumi menetlusse kaasatud, vaid Transpordiamet kaasati Aktsiaseltsi Harku Karjäär taotletud Harku XI uuringuruumi taotluse menetlusse. Keskkonnaamet märgib, et väide ei vasta tõele, kuna Transpordiametit teavitati AS-i Tariston esitatud Harku X uuringuruumi uuringuloa taotluse esitamisest ja avatud menetluse algatamisest 20.11.2024 kirjaga nr DM-130107-3. Sama kirja said lisaks Aktsiaselts Harku Karjäär ja MKM.

Lisaks tõi Transpordiamet välja, et taotletav uuringuruum omab puutumust riigitee 11191 Harku-Rannamõisa kaitsevööndiga ja JuTa projekteeritud teetrassiga. Uuringuruum jääb riigitee 11191 äärmise sõiduraja välimisest servast ca 9 m kaugusele. Tee kaitsevööndi laius on 30 m. Seega pidas Transpordiamet vajalikuks, et Harku X uuringuruumi uuringuloale lisatakse järgmised tingimused:

1. Kavandatud aT varude piir kooskõlastada Transpordiametiga enne varude kinnitamiseks esitamist EGT-s. See on vajalik, et oleks võimalik hinnata ja edaspidi realiseerida mõlemad riigi huvid: nii maavara kaevandamine kui ka riigiteede ehitamine ning laiendamine.
2. Peale uurimistööde lõpetamist teekaitsevöönd korrastada.

Keskkonnaamet kaalus Transpordiameti soovitud tingimusi. Tee kaitsevööndi laius on vastavalt ehitusseadustiku (EhS) § 71 lõikele 2 (mis on kantud ka kohaliku omavalitsuse planeeringutesse) 30 m. EhS § 70 lg 3 sätestab, et kaitsevööndis kehtivatest piirangutest võib kõrvale kalduda kaitsevööndiga ehitise omaniku nõusolekul. Arvestades ka uuringuala kattumist projekteeritava JuTa trassikoridoriga, on Transpordiameti tingimused põhjendatud ning Keskkonnaamet lisab need antavale uuringuloale järgmises sõnastuses:

1. kavandatud varude piir kooskõlastada Transpordiametiga enne varude kinnitamiseks esitamist Eesti Geoloogiateenistusele;
2. peale uurimistööde lõpetamist tee kaitsevöönd korrastada.

Aktsiaselts Harku Karjäär tõi 20.03.2025 kirjas nr 25 välja, et Harku X uuringuloa andmisel tuleks kindlasti arvesse võtta Maa-ameti 13.11.2024 kirjas nr 9-3/24/13614-2 toodud Transpordiameti seisukoht, mis on esitatud varude kaevandatavaks tunnistamise võimalikkuse kohta. Nimetatud kirjas on Transpordiamet öelnud (tsiteeritud): „Transpordiamet on kirjaga 13.06.2024 nr 7.1-7/24/3689-5 andnud tagasiside AS-le Harku Karjäär, kuidas peaks lähtuma aruande „Seletuskiri Harku lubjakivimaardla aktiivse reservvaru ploki 35 osaliselt kaevandatavaks ja kasutatavaks tunnistamiseks“ täiendamisel. Eelnimetatud kirja on teadmiseks saanud ka Keskkonnaamet. Palume eeltoodut arvestada geoloogilise uuringu loa taotluse edasises menetluses.“ Aktsiaselts Harku Karjäär leidis, et Harku X uuringuruumi uuringuloa taotluse menetluses ei esita Transpordiamet mingeid nõudeid, samas Voolu ja Karjääri kinnistutel varude kaevandatavaks tunnistamiseks Transpordiamet nõusolekut ei andnud või nõuab eelnevate ehitushinnangute läbiviimist. Lisaks asus Aktsiaselts Harku Karjäär seisukohale, et kuna taotluse seletuskirjas on selgitatud, et hilisem aktiivse tarbevaru arvele võtmine kooskõlastatakse Transpordiametiga, siis tuleb küsida Transpordiameti arvamust selle osas enne geoloogilise uuringu loa väljastamist, mitte pärast, kui antakse uuringuluba ja

hakatakse kaasama riigiasutust, mida pole kohe menetlusse kaastatud.

Keskkonnaamet ei otsusta varude arvele võtmist ega kaevandatavaks ja kasutatavaks tunnistamist, maavarade registrit peab ja muudatused selles teeb Eesti Geoloogiateenistus (MaaPS § 21 lõige 1¹). Seega ei saa Keskkonnaamet ise määrata tingimusi ega hinnata teise osapoole esitatud nõuete põhjendatust maavarade registrikandes teha soovitavate muudatuste juures. Transpordiamet on olnud algusest peale menetlusse kaasatud ning Harku X uuringuruumi uuringuloa taotluse esitamisest ja avatud menetluse algatamisest teavitati 20.11.2024 kirjaga nr DM-130107-3. Transpordiamet tegi eelnõude avalikustamise käigus ettepaneku lisada uuringuloa eelnõule täiendav tingimus, mille kohaselt tuleb kavandatud varude piir kooskõlastada Transpordiametiga enne varude kinnitamiseks esitamist Eesti Geoloogiateenistusele, ning selle ettepanekuga Keskkonnaamet ka nõustub. Seega ei pea paika väide, et asjaomast riigiasutust ei ole menetlusse kaasatud ega arvamust küsitud.

Aktsiaselts Harku Karjäär tõi veel välja, et kuna MKM on Maa- ja Ruumiametile kaardirakenduse „Ministeeriumite huvid“ kaudu andnud Karjääri ja Voolu katastriüksuste alal teada huvist nimetusega „T11 Tallinna ringtee ja T11390 Tallinn-Rannamõisa-Kloogaranna maanteede ühendustee eelprojekt“ (Juuliku-Tabasalu trassikoridor), tuleb seda arvesse võtta ja „Ministeeriumite huvid“ nõuetekohaselt käesolevas menetluses kaalutleda, vajadusel kaasata vastav ministeerium ja küsida arvamust.

Nagu eelpool selgitatud, on Harku X uuringuruumi uuringuloa taotluse esitamisest ja avatud menetluse algatamisest teavitatud 20.11.2024 kirjaga nr DM-130107-3, mis saadeti AS-le Tariston, Aktsiaseltsile Harku Karjäär, MKM-le ja Transpordiametile. MKM edastas nimetatud kirja ning ka eelnõud Kliimaministeeriumile (*KliM; teavitusel edasisaatmise kohta registreeritud KOTKAS-s vastavalt 05.12.2024 numbriga DM-130107-8 ja 06.03.2025 numbriga DM-130107-21*). MKM ja KliM ei esitanud menetluse jooksul arvamust taotluse ega eelnõude kohta.

Harku X uuringuruumi uuringuloa andmise korralduses on kirjas järgnev: „*Taotletava uuringuruumi teenindusalaga kattuvale alale on Aktsiaselts Harku Karjäär esitanud 2021.a Maa-ametile uuringuaruande Harku lubjakivimaardla ehituslubjakivi reservvaru osaliselt kaevandatavaks ja kasutatavaks tunnistamise ettepanekuga. Uuringuloa andmise seisuga ei olnud registrikande muudatust teadaolevalt tehtud.*“ Aktsiaselts Harku Karjäär tõi viimasena välja, et kaevandajalt, kellele pole sellel alal kaevandamisõigust antud, nõutakse mitteolevale ja veel ka projekteerimata teele teedeekspertiisi Transpordiameti poolt esitatud projekteerimistingimuste kohaselt. Selleks, et kaevandatavaks tunnistada varud, tasub siis ka teistele sarnaseid tingimusi kohaldada. Aktsiaselts Harku Karjäär soovib teada, kuidas Keskkonnaamet on seda kaalutlenud või kavatsenud kohaldada.

Nagu eelpool selgitatud, ei otsusta Keskkonnaamet maavarade registris kannete tegemist. Geoloogilise uuringu loa taotluse esitamine kattuvatele aladele ei ole keelatud, mistõttu ei olnud alust mitte menetleda AS-i Tariston uuringuloa taotlust või keelduda uuringuloa andmisest. Kooskõlas kehtivate õigusaktidega viidi konkureerivate taotluste vahel läbi enampakkumine, mille võitjaks osutus AS Tariston. Taotluse esitamisest ja eelnõude valmimisest teavitati

avalikkust ning asjassepuutuvaid osapooli, kellest igapähe oli võimalus esitada vastuväiteid või ettepanekuid. Loa andmisest keeldumise aluseid menetluse jooksul ei ilmnenu.

Aktsiaselts Harku Karjäär palus vastata ka küsimusele, kuidas hüdrogeoloogilistel katsetöödel korraldatakse pumpamist – kuhu juhitakse pumbatavat vett, kas toimivasse Harku karjääri. Vastavalt HMS § 49 lõikele 3 peab loa andja andma enne asja otsustamist taotlejale võimaluse tutvuda ettepanekute ja vastuväidetega ning avaldada oma arvamus nende kohta. Keskkonnaamet edastas eelnõude kohta laekunud arvamused 28.03.2025 kirjaga nr DM-130107-25 tutvumiseks ja vastamiseks AS-le Tariston, paludes vastust hiljemalt 11.04.2025.

AS Tariston vastas esmalt 04.04.2025 kirjaga (registreeritud KOTKAS-s 04.04.2025 numbriga DM-130107-26), et on esitatud arvamustega tutvunud ning võtab need teadmiseks. Keskkonnaamet palus vastata Aktsiaseltsi Harku Karjäär esitatud küsimusele, kuhu juhitakse katsepumpamiste käigus vesi ning lisaks täpsustas, et kavandab Transpordiameti esitatud tingimused lisada antavale uuringuloale täiendavateks tingimusteks. AS Tariston edastas 11.04.2025 selgituse, et täiendavate tingimuste lisamise osas vastuväiteid ei ole ning et katsepumpamise käigus vett Harku karjääri ei juhita ilma eelneva kooskõlastusega (kirjavahetus registreeritud KOTKAS-s 11.04.2025 numbriga DM-130107-27).

3. KAALUTLUSED

3.1. Geoloogiline uuring on maavara arvele võtmise ja kaevandamise eesmärgil tehtav geoloogiline töö (MaaPS § 4 lõige 2). Geoloogilise uuringu läbi viimine on lubatud vaid uuringuloa alusel (MaaPS § 17 lõige 2). Uuringuloa saamiseks esitab taotleja loa andjale taotluse (MaaPS § 27 lõige 1). Uuringuloa andjaks on Keskkonnaamet (MaaPS § 26).

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (*KeHJS*) § 11 lõike 3 kohaselt on keskkonnamõju hindamine (*KMH*) kohustuslik KeHJS § 6 lõikes 1 nimetatud tegevuste korral, KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud tegevuste korral tuleb kaaluda KMH algatamist või algatamata jätmist lisades otsusele KeHJS § 6 lõike 3 kohase eelhindamise tulemused. KeHJS § 6 lõike 2 loetelu on § 6 lõike 4 alusel täpsustatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määrusega nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu”¹ (*määrus nr 224*). Loa taotleja kavandatav tegevus ei kuulu KeHJS § 6 lõike 1 ega ka määruse nr 224 loendisse, mistõttu KeHJS § 3, § 6, § 11 lõike 3 ning määruse nr 224 alusel ei ole antud juhul KMH algatamine kohustuslik, samuti ei ole vajalik eelhindamine ega KMH vajalikkuse kaalumine.

Geoloogilist uuringut võib korraldada ja juhtida selleks teadmisi, oskusi ja kogemusi omav isik (MaaPS § 17 lõiked 3 ja 4). Uuringuloa alusel võib hüdrogeoloogilisi töid teha isik, kellel on veeseaduse § 208 punkti 1 kohane tegevusluba. Geoloogilise uuringu teostajaks on taotluse vormil märgitud Kobras OÜ (reg.kood 10171636, aadress Riia tn 35, 50410 Tartu).

Juhul kui geoloogilise uuringu käigus tekib kaevandamisjäätmekava ja jäätmekava ladestamiskoht ei ole jäätmehoidla jäätmeseaduse (*JäätS*) § 35² tähenduses, tuleb uuringuloa taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava (MaaPS § 28 lõige 5). Jäätmekava koostamisel, esitamisel ja

kinnitamisel lähtutakse JäätS §-ga 42¹ kehtestatud nõuetest. Uuringuloa taotluse kohaselt geoloogilise uuringu käigus kaevandamisjäätmekava ei teki ning seetõttu ei ole jäätmekava koostamine ja esitamine vajalik.

Keskkonnaamet kontrollis AS-i Tariston 04.11.2024 ja 03.03.2025 esitatud taotlusmaterjalide vastavust MaaPS-s, keskkonnaministri 09.01.2020 määruses nr 1 „Üldgeoloogilise uurimistöo loa ja geoloogilise uuringu loa taotluse esitamise kord, täpsustatud nõuded taotluse kohta, loa andmise kord ning taotluse ja loa andmekoosseis“ ja KeHJS-s sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks uuringuloa menetlemiseks.

3.2. HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja –vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad võib haldusorgan määrata kaalutlusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutlusõiguse tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutlusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). HMS § 53 kohaselt võib haldusaktile kehtestada kõrvaltingimuse seaduses või määrmises sätestatud juhul või kui kõrvaltingimusega tuleks haldusakt jätta andmata. Vastavalt määruse nr 1 § 4 lõikele 3 kantakse uuringuloa lahtrisse „Täiendavad tingimused“ nõuded, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest ning kaevandamisjätmete käitlemisest tuleneva kahjuliku mõju vähendamiseks ja vajadusel muud täiendavad nõuded. Uuringuloaga reguleeritakse vaid uuringuruumis ja uuringuruumi teenindusalal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmeid otseselt uuringu teostamisest tulenevatele keskkonnamõjudele.

Riigivara valitseja volitatud asutuse Maa-ameti esitatud tingimused seatakse antava Harku X uuringuruumi uuringuloa täiendavateks tingimusteks, sõnastuses täpsustatakse ametiasutuse muutunud nimetust.

Saue Vallavolikogu nõustus uuringuloa andmisega tingimustel, et uuringuala vähendatakse Harku-Veskimetsa (id 7318341) elektripaigaldise kaitsevööndi põhjapoolse piirini ja et geoloogilise uuringu välitöid tohib läbi viia vaid tööpäeval, ajavahemikus kella 8:00-17:00, et vähendada häiringuid lähedal asuvatele elanikele. Esimene tingimus on täidetud, AS Tariston korrigeeris uuringuala taotlust vastavalt ja vähendas uuringuruumi pindala, mistõttu nõuet ei lisata antava loa täiendavaks tingimuseks. Tööde teostamise ajaline piirang lisatakse loa täiendavaks tingimuseks.

Transpordiamet on toonud välja, et taotletav uuringuruum omab puutumust riigitee 11191 Harku-Rannamõisa kaitsevööndiga ja JuTa projekteeritud teetrassiga. Uuringuruum jääb riigitee 11191 äärmise sõiduraja välimisest servast ca 9 m kaugusele. Tee kaitsevööndi laius on 30 m. Seega pidas Transpordiamet vajalikuks, et Harku X uuringuruumi uuringuloale lisatakse tingimused, mille kohaselt tuleb varude arvele võtmine kooskõlastada Transpordiametiga ning et tee kaitsevöönd tuleb peale uuringute lõpetamist korrastada.

Eeltoodu alusel kantakse uuringuloale järgmised täiendavad tingimused:

1. uuringu tegijal tuleb teavitada Maa- ja Ruumiametit (e-post maarium@maarium.ee), Voolu kinnisasja rentnikku Heinamaa OÜ-d (e-post romek@garoldgrupp.ee) ning Voolu kinnisasja kasutajaid MTÜ-d Väana Jahiselts (e-post hillar.hillar@gmail.com) ja Elering AS-i (e-post info@elering.ee) välitööde tegemisest vähemalt 10 kalendripäeva ette;
2. kui geoloogilise uuringu raames on vaja teha raiet, tuleb sellest teatada Maa- ja Ruumiametile ning sõlmida raadamise leping Riigimetsa Majandamise Keskusega;
3. tehnorajatiste kaitsevöönditesse puurauke ei rajata;
4. geoloogilise uuringu välitööd tohib läbi viia vaid tööpäeval, ajavahemikus kella 8:00-17:00, et vähendada häiringuid lähedal asuvatele elanikele;
5. kavandatud varude piir kooskõlastada Transpordiametiga enne varude kinnitamiseks esitamist Eesti Geoloogiateenistusele;
6. peale uurimistööde lõpetamist tee kaitsevöönd korrastada.

Lisaks on loa omanikul kohustus järgida õigusaktides kehtestatud asjakohaseid nõudeid ka ilma nende uuringuloa täiendavateks tingimusteks lisamiseta.

3.3. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb MaaPS §-s 35 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid. Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Luba antakse, kui keeldumiseks ei esine seaduses sätestatud kaalukat põhjust. Loa andmisest keeldumise alused selgitab välja loa andja.

Lubjakivi uuringuks tehtavate geoloogiliste uurimistöödega ei kaasne olulist vibratsiooni-, valguse-, soojuse-, kiirguse- ja lõhnaäringut. Mõningal määral tekitavad uuringut teostavad masinad müra ja vibratsiooni, kuid see on lühiajaline ega ulatu masina töötsoonist kaugemale. Geoloogilise uuringu läbiviimine ei kahjusta ümbritseva keskkonna vastupanuvõimet, kuivõrd uuringutega kaasnev mõju on minimaalne ega ulatu uuringuruumi teenindusala piiridest väljapoole. Hüdrogeoloogilistest töödest tehakse veetaseme mõõtmised puuraukudes ning hüdrogeoloogiliste parameetrite hindamiseks katsepumpamised. Katsepumpamisteks rajatakse puuraukude paar. Pärast geoloogiliste tööde lõpetamist kõik uuringupuuraugud likvideeritakse nõuetekohaselt.

MaaPS § 27 lõigetes 4-6 nimetatud nõusoleku küsimise vajadust uuringuloa andmiseks ei olnud ja sellest tulenevat keeldumise alust ei esine.

MaaPS § 35 lõike 1 punkti 1 alusel keeldutakse uuringuloa andmisest, kui uuringuloa andmisel puudub riigivara valitseja või tema volitatud asutuse nõusolek. Maa-amet nõustus 13.12.2024 kirjaga nr 7-1/24/14599-3 Karjääri ja Voolu kinnistutel uuringute tegemisega tingimustel, mis lisatakse antava uuringuloa täiendavateks tingimusteks. Seega ei esine MaaPS § 35 lõike 1 punkti 1 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 35 lõike 1 punktidest 2 - 5, 8 ja 11 ja lõike 2 punktidest 2-3 tulenevat keeldumise alust menetluse käigus ei ilmnenu. Harku X uuringuruumi teenindusala piiresse ei jää Natura 2000 võrgustiku alasid ega keskkonnaregistrisse kantud muid kaitstavaid loodusobjekte, samuti ei ulatu uuringuruumis tehtavate välitööde mõju uuringuruumi piiridest väljapoole. Alal ei asu

muinsuskaitseobjekte ega kinnismälestisi.

MaaPS § 35 lõike 1 punkti 9 alusel keeldutakse uuringuloo andmisest, kui uuringu tegemine on vastuolus riigi huviga. Riigi huvi on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“. Keskkonnaamet on hinnanud esitatud taotluse materjale ja menetluse käigus kogutud andmeid ning leidnud, et teadaolevalt käesoleva loa andmisega ei minda vastuollu riigi huviga.

Kuna uuringuluba ei anna selle omanikule garantiid, et talle hilisemalt antakse keskkonnaluba kaevandamiseks, on uuringuloo taotlemine ja uuringu teostamine taotleja enda risk ning kulu. Geoloogilise uuringu tegemine ja varu arvele võtmine keskkonnaregistri maardlate nimistus ei anna taotlejale kaevandamise õigust, kuid annab maavarade otsingu ja uuringu seisukohalt olulist informatsiooni. Seega ei esine MaaPS § 35 lõike 1 punkti 9 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 35 lõike 1 punkti 10 alusel keeldutakse uuringuloo andmisest, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus uuringuloo andmisega. Saue Vallavolikogu nõustus 30.12.2024 otsusega nr 51 uuringuloo andmisega tingimustel, et uuringuala vähendatakse Harku-Veskimetsa (id 7318341) elektripaigaldise kaitsevööndi põhjapoolse piirini ja et geoloogilise uuringu välitöid tohib läbi viia vaid tööpäeval, ajavahemikus kella 8:00-17:00. AS Tariston korrigeeris Harku X uuringuruumi teenindusala piire vastavalt ning esitas parandustaotluse 03.03.2025. Seega on Saue Vallavolikogu üks tingimus täidetud ja seda ei lisata uuringuloo täiendavaks tingimuseks. Tööaja piiramine määratakse loale kantavas täiendavas tingimuses. MaaPS § 35 lõike 1 punkti 10 kohast keeldumise alust ei esine.

MaaPS 35 lõige 2 punkt 1 sätestab, et uuringuloo andmisest keeldutakse, kui taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kuriteo või väärteo eest uuringu või kaevandamisjäätmete käitlemise valdkonnas ja nende andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus ning AS Tariston ei ole karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest (karistusregistri teade 15.04.2025).

Eeltoodu alusel võib väita, et MaaPS §-s 35 sätestatud uuringuloo andmisest keeldumise alused puuduvad.

Uuringuluba ei anna selle omanikule garantiid, et talle hilisemalt antakse maavara kaevandamiseks keskkonnaluba ning uuringuloo saamisel ei teki õiguspärast ootust keskkonnavalua saamiseks.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)
Siret Punnisk
juhataja
maapõuebüroo

Lisad:

1. Geoloogilise uuringu luba
2. Harku_X_uuringuruumi_GULT_plaan_v3.pdf

Teadmiseks: Eesti Geoloogiateenistus, Maa- ja Ruumiamet, Majandus- ja
Kommunikatsiooniministeerium, Saue Vallavalitsus, Transpordiamet

Marin Varblane
vanemspetsialist
maapõuebüroo